

СТАНОВИЩЕ 1/09 НА СЪДА (ПЛЕНУМ)

8 март 2011 година

Съдържание

Искането за становище	I - 1147
Проект за споразумение относно Съд за европейски и общностни патенти	I - 1148
Разпоредби на проекта за споразумение	I - 1150
Съображения на Съвета, изложени в искането му за становище	I - 1154
Кратко изложение на представените на Съда становища	I - 1155
Становища относно допустимостта на искането за становище	I - 1155
Становища, в които се стига до извода за несъвместимост на проекта за споразумение с Договорите	I - 1156
Становища, в които се стига до извода за съвместимост на проекта за споразумение с Договорите, при положение че в посочения проект бъдат внесени изменения	I - 1158
Становища, в които се стига до извода за съвместимост на проекта за споразумение с Договорите	I - 1160
Съображения на Съда	I - 1163
По допустимостта на искането за становище	I - 1163
По същество	I - 1166
Предварителни бележки	I - 1166
По съвместимостта на проекта за споразумение с Договорите	I - 1167

В производството за даване на становище 1/09,

с предмет искане на становище от Съда на основание член 218, параграф 11 ДФЕС, подадено на 6 юли 2009 г. от Съвета на Европейския съюз,

СЪДЪТ (пленум),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н J.N. Cunha Rodrigues, г-н K. Lenaerts, г-н J.-С. Bonichot, г-н K. Schieman, г-н Ал. Арабаджиев, г-н J.-J. Kasel и г-н D. Šváby, председатели на състав, г-н A. Rosas, г-жа R. Silva de Lapuerta (докладчик), г-н E. Juhász, г-н G. Arestis, г-н A. Borg Barthet, г-н M. Pešič, г-н U. Lõhmus, г-н E. Levits, г-н A. Ó Caoimh и г-н L. Bay Larsen, г-жа P. Lindh, г-н T. von Danwitz, г-жа C. Toader, г-н M. Safjan и г-жа M. Berger, съдии, секретар: г-н M.-A. Gaudissart, началник на отдел,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 18 май 2010 г.

като има предвид становищата, представени:

— за Съвета на Европейския съюз, от г-н J.-С. Piris, г-н F. Florindo Gijón и г-н L. Karamountzos, както и от г-жа G. Kimberley, в качеството на представители,

- за белгийското правителство, от г-жа С. Pochet, както и от г-н J.-С. Halleux и г-н Т. Materne, в качеството на представители,

- за чешкото правителство, от г-н М. Smolek, в качеството на представител,

- за датското правителство, от г-жа V. Pasternak Jørgensen, както и от г-н R. Holdgaard и г-н С. Vang, в качеството на представители,

- за германското правителство, от г-н М. Lumma и г-жа J. Kemper, в качеството на представители,

- за естонското правителство, от г-н L. Uibo, в качеството на представител,

- за Ирландия, от г-н D. J. O'Hagan, в качеството на представител, подпомаган от г-н E. Fitzsimons, SC и г-н N. Travers, BL,

- за гръцкото правителство, от г-жа A. Samoni-Rantou и г-жа G. Alexaki, както и от г-н K. Boskovits, в качеството на представители,

- за испанското правителство, от г-жа N. Díaz Abad, в качеството на представител,

- за френското правителство, от г-жа E. Belliard и г-жа B. Beaupère-Manokha, както и от г-н G. de Bergues и г-н A. Adam, в качеството на представители,

- за италианското правителство, от г-жа G. Palmieri и г-н M. Fiorilli, в качеството на представители, подпомагани от г-н G. Neri, vice-avvocato generale dello Stato,

- за кипърското правителство, от г-жа V. Christoforou и г-жа M. Chatzigeorgiou, в качеството на представители,

- за литовското правителство, от г-н I. Jarukaitis, в качеството на представител,

- за люксембургското правителство, от г-н C. Schiltz, в качеството на представител, подпомаган от адв. P.-E. Partsch, avocat,

- за нидерландското правителство, от г-жа C. Wissels и г-н Y. de Vries, в качеството на представители,

- за полското правителство, от г-н M. Dowgielewicz и г-н M. Szpunar, в качеството на представители,

- за португалското правителство, от г-н L. Fernandez и г-н J. Negrão, както и от г-жа M. L. Duarte, в качеството на представители,

- за румънското правителство, от г-н А. Popescu и г-жа М.-Л. Colonescu, в качеството на представители, подпомагани от г-жа Е. Gane и г-жа А. Stoia, conseillères,

- за словенското правителство, от г-жа V. Klemenc и г-жа Т. Mihelič Žitko, в качеството на представители,

- за финландското правителство, от г-жа А. Guimaraes-Purokoski и г-н J. Heliskoski, в качеството на представители,

- за шведското правителство, от г-жа А. Falk и г-н А. Engman, в качеството на представители,

- за правителството на Обединеното кралство, от г-жа I. Rao и г-жа F. Penlington, в качеството на представители, подпомагани от г-н А. Dashwood, barrister,

- за Европейския парламент, от г-н Е. Perillo и г-н К. Bradley, както и от г-жа М. Dean, в качеството на представители,

- за Европейската комисия, от г-н L. Romero Requena, г-н J.-P. Kerpenne и г-н Н. Krämer, в качеството на представители,

след изслушване в закрито заседание на 2 юли 2010 г. на г-н P. Mengozzi, първи генерален адвокат, г-жа J. Kokott и г-жа Е. Sharpston, г-н Y. Bot и г-н J. Mazák, г-жа V. Trstenjak, г-н N. Jääskinen и г-н P. Cruz Villalón, генерални адвокати,

ПОСТАНОВИ НАСТОЯЩОТО

Становище

Искането за становище

1. Искането за становище на Съда, направено от Съвета на Европейския съюз, гласи следното:

„Съвместимо ли е подготвяното споразумение за създаване на унифицирана система за патентно съдопроизводство (наричана понастоящем „Съд за европейски и общностни патенти“) с разпоредбите на Договора за създаване на Европейската общност?“

2. В приложение към искането си Съветът изпраща на Съда:

— документ 8588/09 на Съвета от 7 април 2009 г. по преработеното предложение за регламент на Съвета относно патента на Общността, изготвен от председателството на Съвета по предложение на групата „Интелектуална собственост“ (патенти);

- документ 7928/09 на Съвета от 23 март 2009 г. по преработения текст на председателството относно проект за споразумение за Съд за европейски и общностни патенти и проект за статут на този съд;

- документ 7927/09 на Съвета от 23 март 2009 г. относно препоръка на Комисията към Съвета да упълномощи Комисията да започне преговори за приемане на международно споразумение „за създаване на унифицирана система за патентно съдопроизводство“ в областта на европейските и общностни патенти.

Проект за споразумение относно Съд за европейски и общностни патенти

3. Европейската патентна конвенция (наричана по-нататък „ЕПК“), подписана в Мюнхен на 5 октомври 1973 г., е договор, по който са страни тридесет и осем държави, сред които понастоящем всички държави — членки на Европейския съюз. Европейският съюз не е страна по ЕПК. Посочената конвенция предвижда една-единствена процедура за издаване на европейски патенти от Европейското патентно ведомство (наричано по-нататък „ЕПВ“). Въпреки че процедурата за издаването на този документ е една-единствена, европейският патент се състои от набор от национални патенти, всеки от които е подчинен на вътрешното право на посочените от притежателя му държави.

4. През 2000 г. Европейският съвет възобновява обсъжданията във връзка с бъдещ патент на Общността. На 5 юли 2000 г. Европейската комисия представя Предложение за регламент на Съвета за патента на Общността (СОМ (2000) 412 окончателен), в който се предвижда присъединяването на Общността към ЕПК, създаването на единен документ, удостоверяващ права на индустриална собственост, действащ в рамките на цялата Общност, и издаването на този документ от ЕПВ.

5. В резултат от заключенията на Съвета по конкурентоспособност от 4 декември 2006 г. и на Европейския съвет от 8 и 9 март 2007 г., на 3 април 2007 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета съобщение, озаглавено „Усъвършенстване на патентната система в Европа“ (СОМ(2007) 165 окончателен).

6. Комисията предлага по-специално създаването на интегрирана система за европейския патент и за бъдещия патент на Общността. Последният ще се издава от ЕПВ съгласно разпоредбите на ЕПК. Той ще има единен и самостоятелен характер, ще поражда едни и същи правни последици в целия Европейски съюз и ще може да се издава, прехвърля, отменя или прекратява само на неговата територия. Разпоредбите на ЕПК ще се прилагат по отношение на патента на Общността, доколкото в регламента за патента на Общността не са предвидени специфични норми.

7. В процеса на работата в рамките на Съвета е изготвен и проект за международно споразумение, което следва да се сключи между държавите членки, Европейския съюз и трети държави, страни по ЕПК (наричан по-нататък „проектът за споразумение“), за създаване на съд, компетентен да разглежда спорове относно европейски и общностни патенти.

8. С подготвяното споразумение се въвежда съд за европейски и общностни патенти (наричан по-нататък „ПС“), който ще се състои от първоинстанционен съд, включващ централно отделение, както и местни и регионални отделения и от апелативен съд, компетентен да разглежда жалби срещу постановените от първоинстанционния съд съдебни актове. Третият орган на ПС се предвижда да бъде общият секретариат.

Разпоредби на проекта за споразумение

9. В член 14а от този проект се предвижда:

„Приложими разпоредби

1) При гледането на дело, заведено в Съда по настоящото споразумение, Съдът спазва общностното право и основава решенията си на:

а) настоящото споразумение;

б) пряко приложимото общностно право, по-конкретно Регламент (ЕО) № ... на Съвета относно патента на Общността, и националното право на договарящите държави, прилагачи общностното право [...]

в) Европейската патентна конвенция и националното право, прието от договарящите държави в съответствие с [нея];

- г) разпоредбите на международни споразумения, които са приложими спрямо патентите и имат обвързваща сила за договарящите държави.
- 2) Доколкото Съдът основава решенията си на националното право на договарящите държави, приложимото право се определя:
- а) от пряко приложимите разпоредби на общностното право, или
 - б) при липсата на пряко приложими разпоредби на общностното право, от международни инструменти в областта на международното частно право, по което всички договарящи държави са страни, или
 - в) при липсата на разпоредби, посочени в букви а) и б), от национални разпоредби в областта на международното частно право, съгласно установеното от Съда.
- 3) Договаряща държава, която не е страна по Споразумението за създаване на Европейското икономическо пространство, въвежда в сила законите, подзаконовите и административните актове, необходими за спазване на общностното право, отнасящо се до материалното патентно право“.

10. Член 15 от проекта за споразумение гласи следното:

„Юрисдикция

1) Съдът има изключителна юрисдикция по отношение на:

а) искове за действително нарушение или заплаха от нарушение на патенти, сертификати за допълнителна закрила и други форми на закрила, включително насрещни искове относно лицензии;

а 1) искове за констатиране на липса на нарушение;

б) искове за временни и защитни мерки и разпореждания;

в) искове или насрещни искове за прекратяване на действието на патенти;

г) искове за обезщетение или компенсация, произтичащи от временната закрила, предоставена от публикацията за заявката на патента;

д) искове, свързани с използването на изобретението преди издаването на патента или правото, основано на предходно използване на патента;

е) искиве за предоставяне или прекратяване на действието на принудителни лицензии по отношение на патенти на Общността, както и

ж) искиве за компенсация за лицензии [...]

2) Националните съдилища на договарящите държави имат юрисдикция за искиве, свързани с патенти на Общността и европейски патенти, които не попадат в изключителната юрисдикция на Съда“.

11. Местната подсъдност на различните отделения на първоинстанционния съд на ПС е определена в член 15а, параграф 1 от проекта за споразумение, както следва:

„Искиве, посочени в член 15, параграф 1, букви а), б), г) и д), се предявяват във:

а) местното отделение в договарящата държава, в която е възникнало или може да възникне действителното нарушение или заплахата от нарушение, или регионалното отделение, в което участва договарящата държава, или

б) местното отделение в договарящата държава по местоживеене на ответника или регионалното отделение, в което участва договарящата държава.

Искиве срещу ответници, чието местоживеене е извън територията на договарящата държава, се внасят в местното или регионалното отделение в съответствие с буква а).

В случай че в съответната договаряща държава няма местно отделение и не участва в регионално отделение, исквете се завеждат в централното отделение“,

12. Член 48 от посочения проект гласи:

„1) Когато пред Първоинстанционния съд бъде повдигнат въпрос относно тълкуването на Договора за [ЕО] или относно валидността и тълкуването на актове на институциите на Европейската общност, съдът, ако сметне, че това е необходимо за вземането на решение, може да отправи искане към Съда [...] да се произнесе по въпроса. Ако бъде повдигнат такъв въпрос пред Апелативния съд, той отправя искане към Съда [...] да се произнесе по въпроса.

2) Решението на Съда [...] относно тълкуването на Договора за [ЕО] или валидността и тълкуването на актове на институциите на Европейската общност има обвързваща сила за Първоинстанционния съд и Апелативния съд“.

Съображения на Съвета, изложени в искането му за становище

13. Съветът посочва, че според „[мнозинството от неговите членове] подготвяното споразумение представлява юридически възможен начин за постигане на предвидените цели. В рамките на Съвета обаче са били изразени и обсъдени редица опасения от правен характер“. Съветът уточнява, че отделните разглеждани въпроси са представени по неутрален начин без указване „на степента на подкрепа, получена за различните подходи, както и че [той] не изразява подкрепа“ нито за едно, нито за друго от предложените разрешения.

14. Съветът счита, че подготвяното споразумение няма да доведе до засягане на компетентността на Съда. Държавите членки би трябвало да могат да изградят структурата на посочената съдебна система по начин, който считат за подходящ, включително и чрез установяването на съд от международно естество.

15. Съветът посочва, че задължението на ПС да спазва правото на Съюза следва да се разглежда като задължение с много широк обхват, доколкото то се отнася не само до Договорите и до приетите от институциите актове, но и до общите принципи на правния ред на Съюза и практиката на Съда.

Кратко изложение на представените на Съда становища

16. В представените становища се стига до изводи за недопустимост на искането за становище, за несъвместимост на проекта за споразумение с Договорите, за необходимост от внасяне на изменения в този проект, за да се осигури съответствието му с Договорите или за съвместимост на подготвяното споразумение с последните.

Становища относно допустимостта на искането за становище

17. Парламентът и испанското правителство посочват по същество, че искането за становище е направено преждевременно и се основава на непълна и недостатъчна информация, като се имат предвид предметът на подготвяното споразумение, напредъкът на подготвителните работи, както и институционалният и правен контекст. Парламентът от своя страна смята също, че доколкото Съветът не се е консултирал с него във връзка с проекта за регламент относно

патента на Общността, принципът на институционалното равновесие е поставен под въпрос.

18. Ирландия заявява, че подкрепя искането за становище, като същевременно счита, че Съдът трябва да се увери, че разполага с компетентност, за да се произнесе по това искане, по-специално с оглед на постигнатия в процеса на преговорите напредък. Всъщност текстът, по който се иска становище от Съда, в общи линии представлявал само работен документ, който не е одобрен от всички членове на Съвета.

Становища, в които се стига до извода за несъвместимост на проекта за споразумение с Договорите

19. Ирландия, както и гръцкото, испанското (при условията на евентуалност), италианското, кипърското, литовското и люксембургското правителство смятат, че проектът за споразумение е несъвместим с Договорите.
20. Ирландия твърди, че с проекта за споразумение не се гарантира спазването на предимството на разпоредбите на правото на Съюза, на които би могло да се направи позоваване по висящи пред ПС спорове. В него не се гарантирало и възлагането на този съд на задължение за тълкуване, чиято цел е доколкото е възможно да се избегнат конфликти между разпоредбите на правото на Съюза, които той ще трябва да прилага, и други евентуално приложими разпоредби от национален и международен порядък.
21. Гръцкото правителство отбелязва, че по отношение на разпоредбите на проекта за споразумение, които се отнасят за създаването и функционирането на отделенията на първоинстанционния съд на ПС, които са компетентни за патентите на Общността и имат седалище в трети държави, се поставя въпросът за запазването на автономията на правния ред и на съдебната система на Съюза.

Всъщност с Договорите е установена задължителна правна рамка, в която институциите на Съюза и държавите членки трябва да предприемат действия при избора както на общия метод, така и на конкретните разпоредби относно уреждането на спорове във връзка с правата на индустриална собственост.

22. Испанското правителство отбелязва при условията на евентуалност, че проектът за споразумение е несъвместим с Договорите, тъй като нарушава по-специално членове 19 ДЕС и 344 ДФЕС, доколкото се поставя под въпрос изключителната компетентност на Съда да разглежда спорове в областта на правото на Съюза. Освен това предвижданата система не гарантирала предимството на правото на Съюза, тъй като поради факта че ПС не попадал в рамките на съдебната система на нито една държава членка, допуснатите от подобен съд нарушения на правото на Съюза не подлежали на какъвто и да е вид контрол.

23. Италианското правителство отбелязва, че проектът за споразумение има формата на международноправен акт, с който държавите членки и държавите — страни по ЕПК, прехвърлят конституционните си правомощия в областта на правораздаването на международен съд. Като се има предвид, че понастоящем не съществувало патентно право, което има действие на територията на всички държави членки, нито единна система за уреждане на спорове в тази област, Съюзът не бил оправомощен да прехвърля правораздавателната си компетентност на международна институция. Присъединяването на Съюза към ЕПК било без значение за тази преценка, тъй като международният съд, който се предвижда да бъде създаден, не бил орган по ЕПК. Следователно поради липсата на правно основание подготвяното споразумение не било съвместимо с разпоредбите на Договорите.

24. Кипърското правителство смята, че създаването на ПС противоречи на предоставените на Съда и на Общия съд изключителни правомощия, установени с предвидените в Договорите различни способности за защита.

25. Според литовското правителство, като се има предвид обстоятелството, че подготвяното споразумение не би могло да бъде сключено въз основа на разпоредбите на Договорите, то би било несъвместимо с тях. Проектът за споразумение не гарантира, че автономията на правото на Съюза и предоставените с Договорите основни правомощия на институциите на Съюза ще бъдат запазени.
26. Люксембургското правителство счита, че Договорите не предоставят никакво правно основание, позволяващо правомощия като посочените в проекта за споразумение да се прехвърлят на съд като ПС. Разпоредбите на правото на Съюза и практиката на Съда за автономията и хомогенността на правния ред и съдебната система на Съюза не допускали създаването на такъв съд. Договорите и практиката на Съда налагали правомощията, които разглежданото споразумение предвижда да се предоставят на ПС, да се упражняват единствено от самия Съд.

Становища, в които се стига до извода за съвместимост на проекта за споразумение с Договорите, при положение че в посочения проект бъдат внесени изменения

27. Парламентът, при условията на евентуалност, белгийското и френското правителство, както и Комисията, макар да смятат, че проектът за споразумение по принцип е съвместим с Договорите, препоръчват в него да бъдат внесени известен брой изменения.
28. В случай че Съдът приеме искането на Съвета за допустимо, според Парламента в текста на самото споразумение е уместно да се посочи широкия обхват на задължението на ПС за спазване на правото на Съюза и практиката на Съда, включително на бъдещите решения на последния. Следва също да се поясни, че ПС ще бъде длъжен да осигури защитата на основните права.

29. Що се отнася до предвижданото производство за преюдициално запитване, Парламентът отбелязва, че би било подходящо въвеждането на система, чрез която Комисията би могла да встъпва в производствата пред ПС. Би могло също да се окаже полезно на ПС да се възложи изрично задължение да отнася до Съда всеки въпрос във връзка с валидността на разпоредба на правото на Съюза.
30. Белгийското правителство предлага на Съда да отговори на искането за становище от Съвета, че подготвяното споразумение е съвместимо с Договорите, доколкото компетентността, предоставена на Съда в областта на преюдициалните запитвания, бъде допълнена с механизми, позволяващи да се осигури спазването на предимството и ефективността на правото на Съюза.
31. Френското правителство твърди, че проектът за споразумение по принцип е съвместим с Договорите. Предвиденото производство за преюдициално запитване обаче трябвало да бъде допълнено с механизъм, достъпен за страните и/или, ако са налице необходимите за това условия, за държавите членки, както и за Комисията, за да се осигури спазването на правото на Съюза и на неговото предимство от ПС. Би могло да се предвиди и въвеждането на обжалване в интерес на закона, по инициатива на Комисията или на държава членка или производство за преразглеждане от Съда на решенията на апелативния съд на ПС, в случай на сериозен риск от засягане на единството или съгласуваността на правото на Съюза.
32. Комисията счита, че подготвяното споразумение е съвместимо с разпоредбите на Договорите, при условие че възможността за денонсиране на това споразумение във всеки момент бъде призната изрично не само на трети държави, но също на Съюза и на държавите членки.

Становища, в които се стига до извода за съвместимост на проекта за споразумение с Договорите

33. Чешкото, датското, германското, естонското, нидерландското, полското, португалското, румънското, словенското, финландското и шведското правителство, както и на правителството на Обединеното кралство твърдят, че проектът за споразумение е съвместим с Договорите.

34. Чешкото правителство смята, че проектът за споразумение е съвместим с Договорите, доколкото спазва изискванията, свързани със защитата на автономията на правото на Съюза и на неговото предимство, тъй като ПС по-специално може да сезира Съда с преюдициални запитвания.

35. Датското правителство отбелязва, че проектът за споразумение не противоречи на установените с Договорите институционални норми и че споразумението би трябвало да бъде сключено както от Съюза, така и от неговите държави членки, по силата на членове 81 ДФЕС и 114 ДФЕС.

36. Германското правителство счита, че предвидената в проекта за споразумение система за съдебен контрол е в съответствие с Договорите. По-специално член 262 ДФЕС допускал тази система. От друга страна, предимството и автономията на правния ред на Съюза били защитени. Предвижданата съдебна система не водела до „засягане“ на правомощията на Съда и не налагала на Съюза определено тълкуване на правото, що се отнася до упражняването на неговите вътрешни правомощия.

37. Естонското правителство отбелязва, че проектът за споразумение се отнася не само до правомощията на Съюза, но и до тези на държавите членки, така че член 352 ДФЕС представлява подходящото правно основание за сключването на подготвяното споразумение. С проекта за споразумение не се поставяли под въпрос нито предимството, нито автономията на правния ред на Съюза, нито правомощията на Съда.
38. Нидерландското правителство подчертава, че член 262 ДФЕС не представлява пречка за проекта за споразумение. Освен това последният не засягал единството и целостта на правото на Съюза. Подготвяното споразумение не водело и до изменение на предвидената от Договорите система за правна защита и съдебен контрол, упражняван от националните съдилища и от юрисдикциите на Съюза, нито я засягали.
39. Полското правителство посочва, че предоставянето на предвижданите правомощия на ПС по принцип е съвместимо с Договорите, както и че член 262 ДФЕС не е пречка за това. Предвид липсата на акт на Съюза в областта на патентите на Съда не била предоставена изключителна компетентност в тази област. Освен това проектът за споразумение не засягал предимството на правото на Съюза. Предвиденото производство за преюдициално запитване гарантирало единството и съгласуваността на правото на Съюза във въпросната област.
40. Португалското правителство твърди, че предоставянето на предвижданите правомощия на ПС е съвместимо с Договорите. Отправените възражения относно опасностите за предимството и автономията на правния ред на Съюза не били основателни. Предвид сложността на тази област и целта за установяване на единна система за защита на интелектуалната собственост в Европа трябвало да се търсят „гъвкави разрешения“, с които може да се постигне тази цел. Проектът за споразумение отговарял на това предизвикателство.

41. Румънското правителство отбелязва, че автономията на правния ред на Съюза е гарантирана посредством задължението на ПС да спазва правото на Съюза, посредством възможността или задължението според случая за ПС да сезира Съда с преюдициални въпроси, както и посредством задължителните правни последици на постановените от Съда решения в рамките на това производство. Освен това не е налице разпоредба от Договорите, която да не допуска предоставянето с международно споразумение на компетентност на Съда да тълкува разпоредбите на такова споразумение с оглед евентуалното му прилагане в трети държави.
42. Словенското правителство счита, че предоставянето на ПС на изключителна компетентност относно спорове за валидност и/или за правното действие на патента на Общността е съвместимо с Договорите. Нито член 257 ДФЕС, нито член 262 ДФЕС предопределяли избора на уредбата на правораздаването в тази област. Членове 14а и 48 от проекта за споразумение гарантирали автономията и спазването на правния ред на Съюза.
43. Финландското правителство посочва, че доколкото от гледна точка на целта и съдържанието си подготвяното споразумение е насочено към създаването на международна правораздавателна система в областта на патентите, сключването на това споразумение от името на Съюза трябва да се основава както на член 262 ДФЕС, така и на член 352 ДФЕС. От друга страна, проектът за споразумение не създавал проблем, що се отнася до неговата съвместимост с Договорите.
44. Шведското правителство подчертава, че проектът за споразумение гарантира еднаквото прилагане на правото на Съюза. Правомощията на Съда не били засегнати и изключителното право на последния да контролира законосъобразността на актовете на Съюза не било поставено под съмнение.
45. Правителството на Обединеното кралство смята, че подготвяното споразумение трябва да бъде сключено като смесено споразумение. Основният аспект от правомощията на Съда бил запазен в рамките на предвидената с разглежданото

споразумение система за уреждане на спорове, доколкото нито изключителната компетентност на Съда, нито задължителното действие на неговите решения били поставени под въпрос. Предоставянето на правомощия на ПС за дела, които се отнасят за валидността и/или прилагането на патентите на Общността, било съвместимо с ДФЕС. В рамките на предвидената в подготвяното споразумение система за уреждане на спорове предимството на правото на Съюза било гарантирано. Предвиденото в член 48 от проекта за споразумение производство за преюдициално запитване, с което на ПС се дава право да отправя въпроси до Съда, било съвместимо с Договорите.

Съображения на Съда

По допустимостта на искането за становище

46. Изложените бележки във връзка с допустимостта на искането за становище се отнасят по същество до три въпроса, а именно: на първо място, степента на прецизност на съдържанието на подготвяното споразумение, на второ място, състоянието на подготвителните работи, и на трето място, спазването на институционалното равновесие.
47. Преди да се отговори на тези три въпроса, следва да се напомни, че съгласно член 218, параграф 11 ДФЕС Парламентът, Съветът, Комисията или държава членка могат да поискат становището на Съда относно съвместимостта на предвидено споразумение с разпоредбите на Договорите. Целта на тази разпоредба е да предотврати усложненията, които биха възникнали от оспорване по съдебен ред на съвместимостта с Договорите на ангажиращи Съюза международни споразумения (вж. Становище 2/94 от 28 март 1996 г., Recueil, стр. I-1759, точка 3 и Становище 1/08 от 30 ноември 2009 г., Сборник, стр. I-11129, точка 107).

48. Всъщност съдебно решение, с което след сключването на ангажиращо Съюза международно споразумение, евентуално се приеме за установено, че с оглед на неговото съдържание или на приетата за неговото сключване процедура последното е несъвместимо с разпоредбите на Договорите, не би могло да не доведе до сериозни затруднения за Съюза не само във вътрешен план, но и от гледна точка на международните отношения и би създадо опасност от причиняване на вреди на всички заинтересовани страни, включително на третите държави (вж. Становище 3/94 от 13 декември 1995 г., Rescuil, стр. I-4577, точка 17).
49. Що се отнася на първо място до въпроса за степента на прецизност на проекта за споразумение, следва да се напомни, че когато Съдът трябва да се произнесе относно съвместимостта на разпоредбите на подготвяно споразумение с нормите на Договора, той трябва да разполага с достатъчно данни във връзка със съдържанието на същото това споразумение (вж. Становище 2/94, посочено по-горе, точки 20—22).
50. В случая Съветът е предоставил на Съда пълния текст на проекта за споразумение, който съдържа по-специално разпоредби относно организацията и условията и реда на функциониране на ПС, неговите правомощия и различните видове искове, както и приложимото право и правните последици от решенията на този съд.
51. Освен това е важно да се отбележи, че в искането за становище се посочва контекстът, в който е представен проектът за споразумение. Всъщност този проект е част от група мерки, разглеждани понастоящем в рамките на различни институции на Съюза, сред които са създаването на патент на Общността като нов документ, удостоверяващ права на интелектуална собственост, както и присъединяването на Съюза към ЕПК.
52. При това положение Съдът счита, че разполага с достатъчно сведения относно съдържанието и контекста, в който се предлага подготвяното споразумение.

53. На второ място, що се отнася до въпроса дали процесът на вземане на решения по проекта за споразумение е напреднал в достатъчна степен, за да позволи на Съда да се произнесе относно съвместимостта на този проект с Договорите, следва да се напомни, че когато предметът на подготвяното споразумение е известен, дори все още да съществува известен брой възможни алтернативи и различия във връзка с редакцията на въпросните текстове, Съдът може да бъде сезиран с искане за становище преди началото на преговорите на международно равнище, ако представените на Съда документи му позволяват да направи достатъчно сигурна преценка във връзка с повдигнатия от Съвета въпрос (вж. в този смисъл Становище 1/78 от 4 октомври 1979 г., Recueil, стр. 2871, точка 34), както и че допустимостта на искане за становище не може да се оспори с довода, че Съветът все още не е приел решението за започване на преговорите на международно равнище (вж. Становище 2/94, посочено по-горе, точка 13).
54. Относно настоящото искане следва да се отбележи, че проектът за създаване на унифицирана система за патентно съдопроизводство е разглеждан от Съвета в момента, в който е сезиран Съдът. От своя страна обстоятелството, че проектът за споразумение или някои проекти за тясно свързани с него законодателни мерки, като предложението за регламент относно патента на Общността, понастоящем не срещат единодушна подкрепа в рамките на Съвета, не може да се отрази на допустимостта на настоящото искане за становище.
55. На трето място, що се отнася до повдигнатия въпрос за институционалното равновесие, е важно да се отбележи, че възможността за подаване на искане за становище по силата на член 218, параграф 11 ДФЕС не изисква като предварително условие да се постигне окончателно споразумение между съответните институции. Всъщност предоставеното на Съвета, Парламента, Комисията и държавите членки право да отправят искане за становище от Съда може да се упражнява самостоятелно без каквото и да е съгласуване и без да е необходимо да се изчаква окончателният резултат от свързана с това законодателна процедура. Във всеки случай Парламентът си запазва правото самият той да подаде искане за становище.

56. Поради това обстоятелството, че въпросното споразумение може да бъде прието едва след консултация и дори след одобряване от страна на Парламента, както и че приемането в рамките на Съюза на евентуални съпътстващи законодателни мерки, като бъдещия регламент относно патента на Общността, ще бъде обект на законодателна процедура, в която участва тази институция, е без значение за предоставената на Съвета по силата на член 218, параграф 11 ДФЕС възможност да поиска становище от Съда.
57. Следователно направеното от Съвета искане за становище е допустимо.

По същество

Предварителни бележки

58. Тъй като настоящото искане за становище и представените на Съда становища се позовават на разпоредбите на Договора за ЕС и Договора за ЕО, все пак повдигнатите въпроси следва да се преценят с оглед на разпоредбите на ДЕС и ДФЕС, влезли в сила на 1 декември 2009 г., тоест след като Съветът е подал искането си на 6 юли 2009 г.
59. Следва да се уточни също, че основният въпрос в настоящото искане за становище се отнася не до правомощията на ПС в областта на европейския патент, а до тези, свързани с бъдещия патент на Общността.

По съвместимостта на проекта за споразумение с Договорите

60. В самото начало Съдът счита, че е уместно да отговори на съображенията, изложени от определен брой държави членки, според които предвижданото прехвърляне на правомощия би могло да противоречи на членове 262 ДФЕС и 344 ДФЕС.
61. Що се отнася до член 262 ДФЕС, той не може да бъде пречка за създаването на ПС. Макар да е вярно, че този член дава възможност да бъдат предоставени на Съда някои от правомощията, които се предвижда да бъдат поверени на ПС, посоченият текст не указва единствения възможен начин за създаването на единен съд в областта на патентите.
62. Всъщност с член 262 ДФЕС се предвижда възможността за разширяване на правомощията на юрисдикциите на Съюза по отношение на споровете, свързани с прилагането на актове на Съюза, които създават европейски документи, удостоверяващи права на интелектуална собственост. Следователно с него не се урежда изключителна компетентност на Съда в разглежданата област и не се предопределя изборът на уредба на правораздаването, която може да се въведе за решаването на споровете между частноправни субекти относно правата на интелектуална собственост.
63. Създаването на ПС не може да противоречи и на член 344 ДФЕС, като се има предвид, че с този член на държавите членки само се забранява да уреждат споровете относно тълкуването или прилагането на Договорите по начини, различни от предвидените в тях. Правомощията, които съгласно проекта за споразумение се предоставят на ПС, обаче ще се отнасят само за споровете между частноправни субекти в областта на патентите.

64. Тъй като проектът за споразумение установява по същество нова правораздавателна структура, на първо място, следва да се напомнят закрепените с Учредителните договори и развити от практиката на Съда основни аспекти на правния ред и съдебната система на Съюза, за да се прецени дали създаването на ПС е съвместимо с посочените аспекти.
65. От постоянната практика на Съда следва, че за разлика от обичайните международни договори Учредителните договори на Съюза са създали нов правен ред, който има свои собствени институции, в чиято полза държавите са ограничили във все по-широки области своите суверенни права и на който субекти са не само държавите членки, но и техните граждани (вж. по-специално Решение от 5 февруари 1963 г. по дело *Van Gend & Loos*, 26/62, Recueil, стр. 1, стр. 3, както и Решение от 15 юли 1964 г. по дело *Costa*, 6/64, Recueil, стр. 1141, 1149). Основните характеристики на така установения правен ред на Съюза по-специално са неговото предимство по отношение на правните системи на държавите членки, както и непосредственото действие на редица разпоредби, приложими спрямо техните граждани и самите тях (вж. Становище 1/91 от 14 декември 1991 г., Recueil, стр. I-6079, точка 21).
66. Както следва от член 19, параграф 1 ДЕС, Съдът и юрисдикциите на държавите членки следят за спазването на този правен ред и на съдебната система на Съюза.
67. Освен това Съдът е длъжен да осигури спазването на автономията на правния ред на установения от Договорите Съюз (вж. Становище 1/91, посочено по-горе, точка 35).
68. Следва също да се посочи, че по силата на прогласения в член 4, параграф 3, първа алинея ДЕС принцип на лоялно сътрудничество държавите членки са длъжни по-специално да осигурят на своята територия прилагането и спазването на

правото на Съюза (вж. в този смисъл Решение от 16 юли 1998 г. по дело *Oelmühle и Schmidt Söhne*, C-298/96, Recueil, стр. I-4767, точка 23). Освен това съгласно втората алинея от същата разпоредба държавите членки вземат всички общи или специални мерки, необходими за гарантиране на изпълнението на задълженията, произтичащи от Договорите или от актовете на институциите на Съюза. При това положение националните юрисдикции и Съдът са длъжни да гарантират пълното прилагане на правото на Съюза във всички държави членки, както и съдебната защита на правата, които правните субекти черпят от посоченото право (вж. в този смисъл Решение от 13 март 2007 г. по дело *Unibet*, C-432/05, Сборник, стр. I-2271, точка 38 и цитираната съдебна практика).

69. Всъщност националният съд изпълнява в сътрудничество със Съда, функция, която им е възложена съвместно с оглед гарантиране на спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите (вж. Решение от 16 декември 1981 г. по дело *Foglia*, 244/80, Recueil, стр. 3045, точка 16, както и Решение от 15 юни 1995 г. по дело *Zabala Erasun* и др., C-422/93—C-424/93, Recueil, стр. I-1567, точка 15).
70. От друга страна, съдебната система на Съюза се състои от завършена система от правни средства за защита и производства, предназначена да гарантира контрола за законосъобразност на актовете на институциите (вж. по-специално Решение от 25 юли 2002 г. по дело *Unión de Pequeños Agricultores*/Съвет, C-50/00 P, Recueil, стр. I-6677, точка 40).
71. Що се отнася до характеристиките на ПС, е необходимо най-напред да се отбележи, че този съд се намира извън институционалната и правораздавателната рамка на Съюза. Всъщност той не е част от предвидената в член 19, параграф 1 ДЕС съдебна система. ПС е организация със собствена правосубектност по силата на международното право.
72. Съгласно разпоредбите на член 15 от проекта за споразумение на ПС са предоставени изключителни правомощия във връзка със значителен брой искове, предявени от частноправни субекти в областта на патентите. Тази компетентност

се отнася по-специално за исковите за действително нарушение или заплаха от нарушение на патенти, насрещните иски относно лицензии, исковите за констатиране на липса на нарушение, исковите за временни и защитни мерки, исковите или насрещните иски за прекратяване на действието на патенти, иски за обезщетение или компенсация, произтичащи от временната закрила, предоставена от публикацията за заявката на патента, исковите, свързани с използването на изобретението преди издаването на патента или правото, основано на предходно използване на патента, исковите за предоставяне или прекратяване на действието на принудителни лицензии по отношение на патенти на Общността, както и исковите за компенсация за лицензии. В този смисъл юрисдикциите на договарящите държави, включително на държавите членки, са лишени от тези правомощия и поради това запазват само правомощия, които не са от изключителната компетентност на ПС.

73. Следва да се добави, че съгласно член 14а от проекта за споразумение при изпълнението на функциите си ПС е натоварен с тълкуването и прилагането на правото на Съюза. На този съд са възложени основните материални правомощия, които обикновено са от компетентността на националните юрисдикции, да разглежда спорове в областта на патента на Общността и да осигурява в тази област пълното прилагане на правото на Съюза, както и съдебната защита на правата, които правните субекти черпят от това право.

74. Що се отнася до международно споразумение, в което се предвижда създаването на съд, натоварен с тълкуването на неговите разпоредби, Съдът действително е приел, че такова споразумение по принцип не е несъвместимо с правото на Съюза. Всъщност компетентността на Съюза в областта на международните отношения и способността му да сключва международни споразумения включват по необходимост възможността да се подчинява на решенията на създадената или посочената по силата на такива споразумения юрисдикция, във връзка с тълкуването и прилагането на техните разпоредби (вж. Становище 1/91, посочено по-горе, точки 40 и 70).

75. Освен това Съдът посочва, че сключено с трети държави международно споразумение може да предостави на Съда нови правораздавателни правомощия, стига това да не води до засягане на установената с ДЕС и ДФЕС функция на Съда (вж. по аналогия Становище 1/92 от 10 април 1992 г., *Rescueil*, стр. I-2821, точка 32).
76. Съдът пояснява също, че международно споразумение може да има отражение върху собствените му правомощия, при положение че са изпълнени основните условия за запазването на тяхната същност и че следователно не е засегната автономията на правния ред на Съюза (вж. Становище 1/00 от 18 април 2002 г., *Rescueil*, стр. I-3493, точки 21, 23 и 26).
77. Все пак целта на съдебните системи, за които се отнасят посочените по-горе становища, по същество е била решаването на спорове относно тълкуването или прилагането на самите разпоредби на въпросните международни споразумения. Освен това, като предвиждат особени правомощия за юрисдикциите на трети държави да сезират Съда с преюдициални запитвания, посочените системи не засягат правомощията на юрисдикциите на държавите членки във връзка с тълкуването и прилагането на правото на Съюза, нито възможността и дори задължението на последните да сезират Съда с преюдициални запитвания и неговата компетентност да отговаря на тези запитвания.
78. За сметка на това на предвиждания в настоящия проект за споразумение международен съд се възлага да тълкува и прилага не само разпоредбите на посоченото споразумение, но и бъдещия регламент относно патента на Общността, както и други инструменти на правото на Съюза, по-специално регламенти и директиви, във връзка с които посоченият регламент евентуално би трябвало да се тълкува, а именно разпоредби, свързани с други режими на интелектуална собственост, както и норми от ДФЕС относно вътрешния пазар и правото на конкуренцията. Освен това може да се наложи ПС да решава висящ пред него спор с оглед на основните права и общите принципи на правото на Съюза и дори да разглежда валидността на акт на Съюза.

79. Що се отнася до представения за разглеждане от Съда проект за споразумение, е важно да се отбележи, че ПС:

- замества националните юрисдикции в областта на изключителните си правомощия, прогласени в член 15 от този проект за споразумение,

- по този начин лишава тези юрисдикции от възможността да сезират Съда с преюдициални запитвания в посочената област,

- в рамките на изключителните си правомощия се превръща в единствения съдебен партньор на Съда в рамките на производство за преюдициално запитване относно тълкуването и прилагането на правото на Съюза, и

- в рамките на посочените правомощия в съответствие с член 14а от посочения проект за споразумение е натоварен с тълкуването и прилагането на правото на Съюза.

80. Макар да е вярно, че Съдът не разполага с компетентност да се произнася по преки иски между частноправни субекти в областта на патентите, тъй като тази компетентност принадлежи на юрисдикциите на държавите членки, последните обаче не могат да предоставят компетентността за решаването на такива спорове на съд, създаден с международно споразумение, което би лишило посочените юрисдикции от задачата им за прилагане на правото на Съюза, в качеството им на „общи“ съдилища в правния ред на Съюза, а оттам и от предвидената в член 267 ДФЕС възможност, а когато са налице необходимите

условия дори и от задължението, за отправяне на преюдициално запитване във въпросната област.

81. Проектът за споразумение обаче предвижда механизъм за преюдициално запитване, който запазва за ПС възможността да отправя преюдициални запитвания в приложното поле на посоченото споразумение, като по този начин лишаваша националните юрисдикции от посочената възможност.

82. Следва да се подчертае, че предвижданото в проекта за споразумение положение на ПС би било различно от това на Съда на Бенелюкс, за който се отнася Решение от 4 ноември 1997 г. по дело *Parfums Christian Dior* (C-337/95, Recueil, стр. I-6013, точки 21—23). Всъщност, тъй като последният е обща юрисдикция за няколко държави членки и следователно се намира в рамките на съдебната система на Съюза, неговите съдебни актове са подчинени на механизми, които могат да осигурят пълната ефективност на нормите на Съюза.

83. Следва също да се напомни, че член 267 ДФЕС, който е от основно значение за запазването на общностния характер на установеното с Договорите право, цели да гарантира при всички обстоятелства, че това право поражда едни и същи последици във всички държави членки. Установеният по този начин механизъм за преюдициални запитвания има за цел да предотврати различията в тълкуването на правото на Съюза, което националните юрисдикции следва да прилагат, и да гарантира това прилагане, като предостави на националния съд средство за отстраняване на трудностите, до които би могло да доведе изискването за осигуряване на пълното действие на правото на Съюза в рамките на съдебните системи на държавите членки. Освен това националните юрисдикции разполагат с възможно най-широката възможност да сезират Съда, ако сметат, че висящото пред тях дело повдига въпроси във връзка с тълкуването или преценката на валидността на разпоредбите на правото на Съюза, по които въпроси е необходимо да вземат решение (вж. в този смисъл Решение от 16 януари 1974 г. по дело *Rheinmühlen-Düsseldorf*, 166/73, Recueil, стр. 33, точки 2 и 3, както и Решение от 12 юни 2008 г. по дело *Gourmet Classic*, C-458/06, Сборник, стр. I-4207, точка 20).

84. Следователно въведената с член 267 ДФЕС система установява пряко сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, в рамките на което последните участват активно в правилното прилагане и еднаквото тълкуване на правото на Съюза, както и в защитата на правата, предоставени от този правен ред на частноправните субекти.
85. От всички тези съображения следва, че функциите, предоставени съответно на националните юрисдикции и на Съда, са от основно значение за запазването на самото естество на установеното с Договорите право.
86. В това отношение Съдът пояснява, че принципът, според който държава членка е длъжна да поправи причинените на частноправните субекти вреди вследствие на нарушения на правото на Съюза, за които тя носи отговорност, важи във всяка хипотеза на нарушение на посоченото право, независимо от органа на тази държава, чието действие или бездействие е довело до нарушението, като при някои особени условия посоченият принцип се прилага и за съдебните органи (вж. в този смисъл Решение от 30 септември 2003 г. по дело Köbler, C-224/01, Recueil, стр. I-10239, точки 31 и 33—36, Решение от 13 юни 2006 г. по дело Traghetti del Mediterraneo, C-173/03, Recueil, стр. I-5177, точки 30 и 31, както и Решение от 12 ноември 2009 г. по дело Комисия/Испания, C-154/08, точка 125).
87. Следва да се добави, че когато национална юрисдикция е допуснала нарушение на правото на Съюза, разпоредбите на членове 258 ДФЕС—260 ДФЕС предвиждат възможността за сезиране на Съда, за да се установи подобно неизпълнение на задължения по отношение на съответната държава членка (вж. Решение от 9 декември 2003 г. по дело Комисия/Италия, C-129/00, Recueil, стр. I-14637, точки 29, 30 и 32).
88. Следва да се приеме за установено обаче, че решение на ПС, с което се нарушава правото на Съюза, не би могло да бъде предмет на производство за установяване на неизпълнение на задължения, нито да доведе до каквато и да е имуществена отговорност за една или повече държави членки.

89. Поради това, като предоставя изключителна компетентност за разглеждането на значителен брой искове, предявени от частноправни субекти в областта на патента на Общността, както и за тълкуването и прилагането на правото на Съюза в тази област, на международен съд, който се намира извън институционалната и правораздавателната рамка на Съюза, подготвяното споразумение би лишило юрисдикциите на държавите членки от техните правомощия относно тълкуването и прилагането на правото на Съюза, както и Съда от неговото правомощие да се произнася по отпращените от посочените юрисдикции преюдициални запитвания и по този начин би засегнало правомощията, които Договорите са поверили на институциите на Съюза и на държавите членки и които са от основно значение за запазването на самото естество на правото на Съюза.

Предвид изложеното Съдът (пленум) приема следното становище:

Подготвяното споразумение за създаване на унифицирана система за патентно съдопроизводство (наричана понастоящем „Съд за европейски и общностни патенти“) не е съвместимо с разпоредбите на Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз.

Подписи